

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 4

CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI HÓA CÁ NHÂN

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXX&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

VỊ THẾ XÃ HỘI

MỤC TIÊU BÀI HỌC

- ❖ Trình bày và phân tích được khái niệm cũng như các yếu tố ảnh hưởng/xác lập vị thế xã hội
- ❖ Trình bày và phân tích các đặc điểm cần lưu ý khi nghiên cứu về vị thế xã hội.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Khái niệm vị thế xã hội
- ❖ Đặc điểm vị thế xã hội
- ❖ Nguồn gốc và yếu tố tạo thành vị thế xã hội
- ❖ Các loại vị thế xã hội
- ❖ Cơ chế đặt của vị thế xã hội

KHÁI NIỆM VỊ THẾ XÃ HỘI

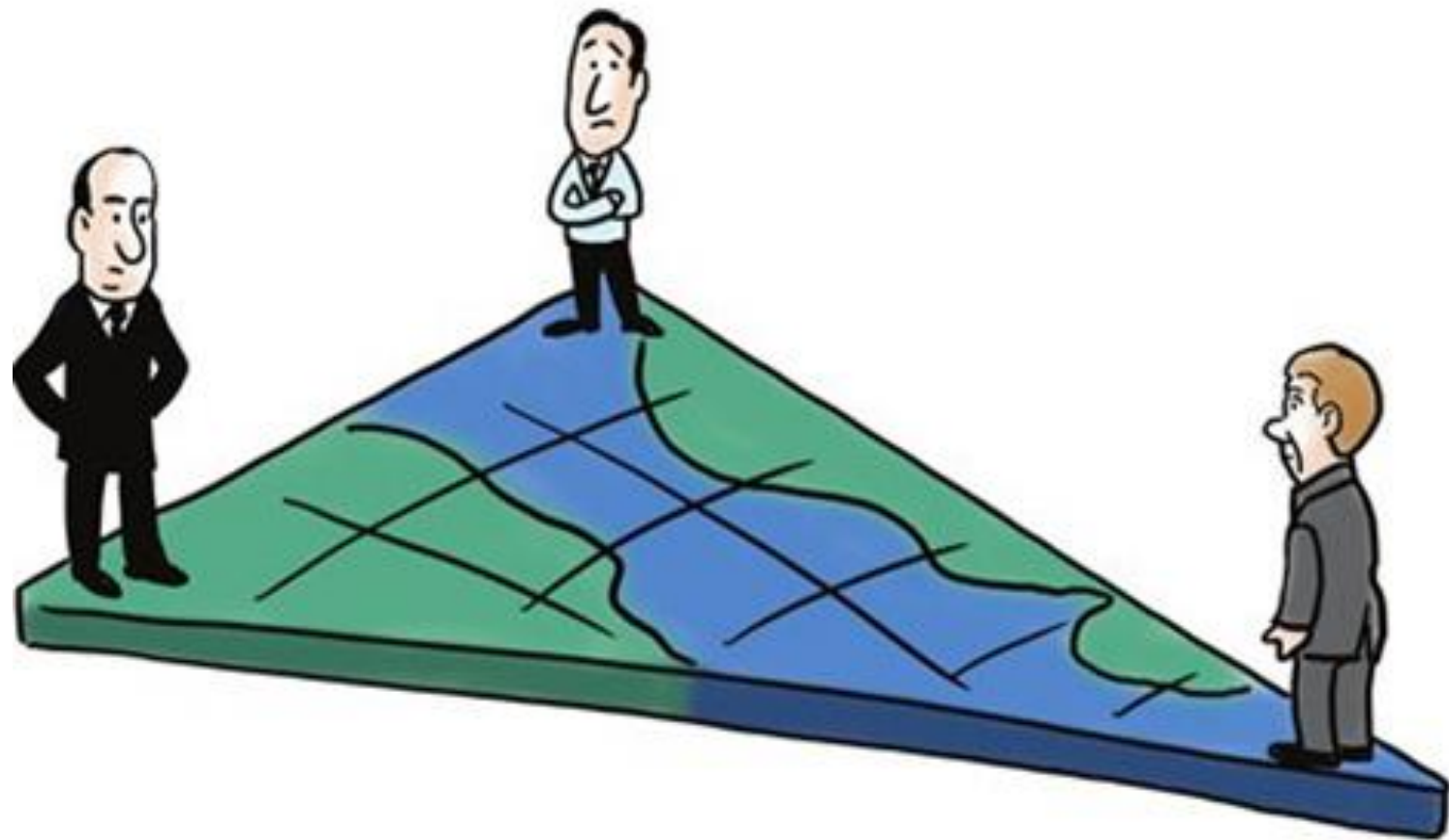
Vị thế xã hội hay địa vị xã hội là một trong những khái niệm cơ bản trong nghiên cứu xã hội học.

Khái niệm “vị trí” hay “vị thế” (*status*) được R. Linton (1936) định nghĩa như một “vị trí trong hệ thống xã hội”.

KHÁI NIỆM VỊ THẾ XÃ HỘI

Trong xã hội học Mỹ, thuật ngữ *vị thế xã hội* thường được hiểu theo hai nghĩa:

✓ *Một vị trí cụ thể nào đó trong cấu trúc xã hội.*

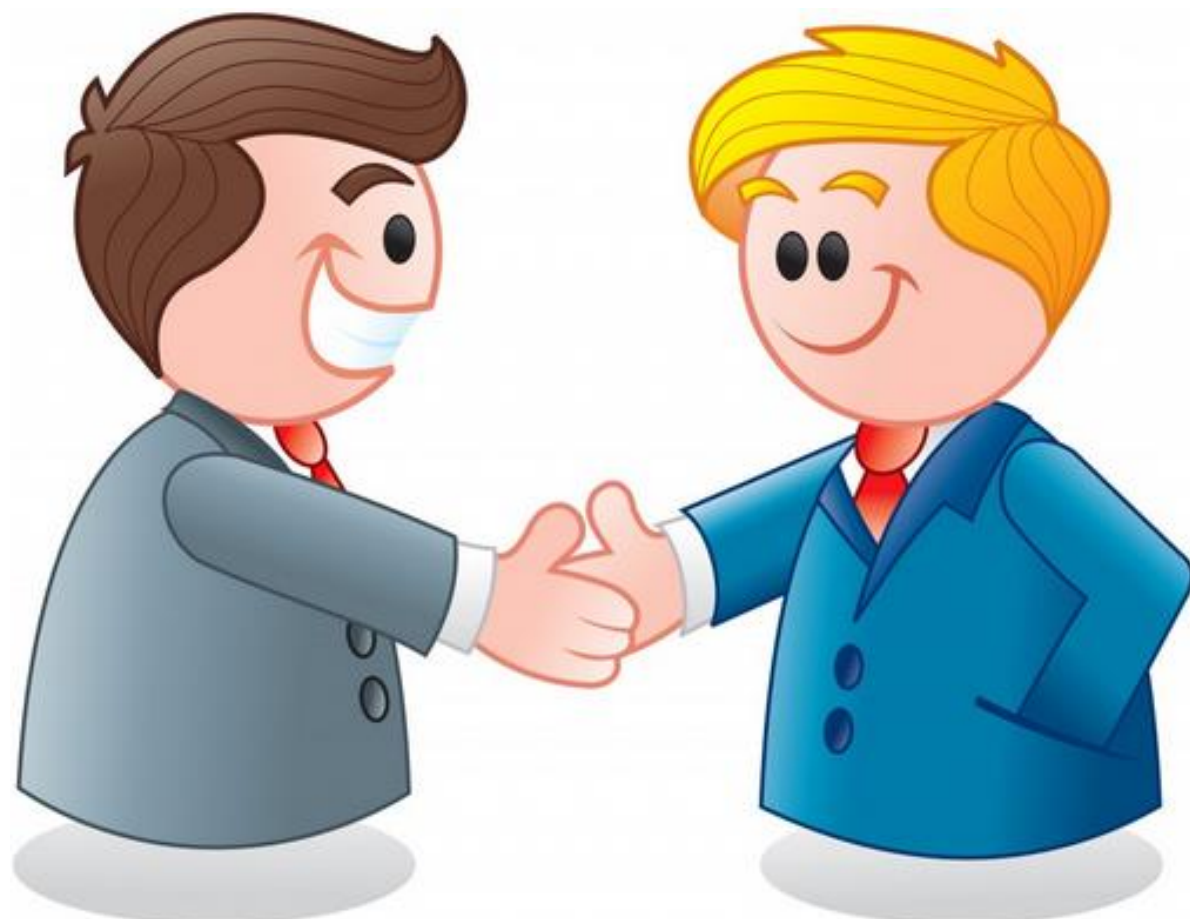
✓ *Một vị thế xã hội bao quát hơn, theo nghĩa là toàn bộ những đánh giá của xã hội (social evaluations) đối với một cá nhân hay một nhóm về uy tín, thế lực, trọng vọng, danh dự (có lẽ tương với khái niệm “công danh sự nghiệp”).*

KHÁI NIỆM VỊ THẾ XÃ HỘI

Theo I. Robertsons:

“Vị thế là một vị trí xã hội. Mỗi vị thế quyết định chỗ đứng của một cá nhân hay nhóm xã hội trong kết cấu xã hội cũng như phương thức quan hệ, ứng xử của cá nhân và nhóm xã hội đó với xã hội xung quanh.”

Theo J.H. Fischer:

“Vị thế là vị trí của một người đứng trong cơ cấu tổ chức xã hội theo sự thẩm định, đánh giá của xã hội. Vị thế xã hội là vị trí (địa vị) hay thứ bậc mà những người đang sống chung với một người nào đó dành cho anh ta một cách khách quan.”

KHÁI NIỆM VỊ THẾ XÃ HỘI

Địa vị xã hội hay ***vị thế xã hội*** là một khái niệm khách quan, nó không phụ thuộc vào chủ thể nắm giữ vị thế ấy trong tổ chức của hệ thống xã hội mà anh ta đang sinh sống.

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Vị thế xã hội không nhất thiết gắn với người có uy tín và địa vị xã hội cao.

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Vị thế không thuần túy phụ thuộc vào ý kiến chủ quan của mỗi người về chính mình.

BÀI 2: VỊ THẾ XÃ HỘI

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Vị thế của mỗi người cần đối chiếu hay gắn với những tiêu chuẩn khách quan của xã hội.

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Vị thế của mỗi người là vị trí xã hội mà những người đang sống trong cộng đồng với người đó dành cho họ, đánh giá hay suy tôn họ. Đây là tiêu chuẩn khách quan nằm ngoài mong muốn chủ quan của con người.

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Vị thế xã hội của mỗi người có tính ổn định tương đối; nó không đơn giản phụ thuộc vào những ý kiến đánh giá thay đổi thất thường của những người xung quanh.

ĐẶC ĐIỂM CỦA VỊ THẾ XÃ HỘI

Ba đặc trưng cơ bản mà thông qua đó vị thế xã hội của mỗi người được thể hiện:

QUYỀN
LỰC
XÃ HỘI

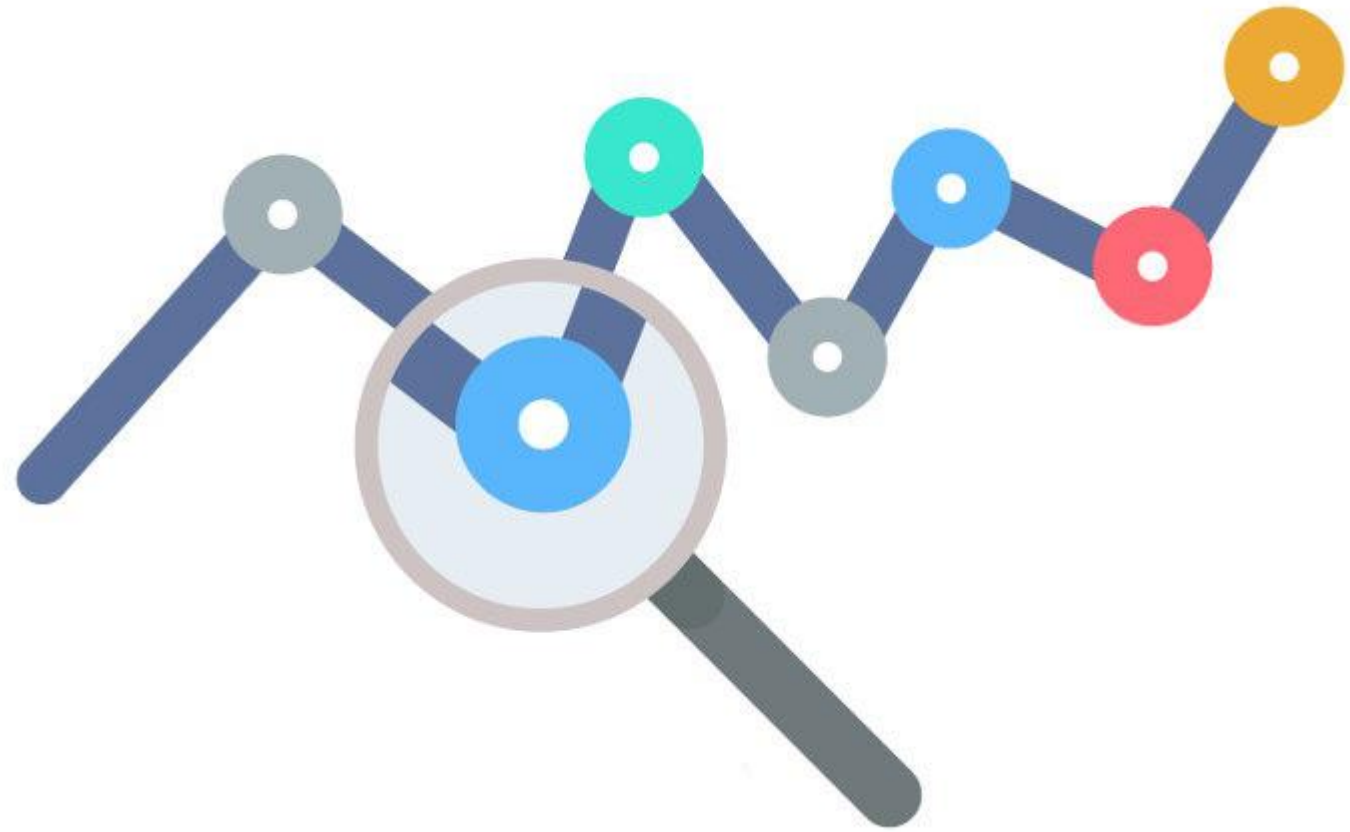
QUYỀN LỢI
XÃ HỘI

TRÁCH
NHIỆM XÃ
HỘI

NGUỒN GỐC VÀ CÁC YẾU TỐ TẠO THÀNH VỊ THẾ XÃ HỘI

NGUỒN GỐC VỊ THẾ XÃ HỘI

- ✓ Dòng dõi
- ✓ Cửa cải
- ✓ Nghề nghiệp
- ✓ Chức vụ và quyền lực do chức vụ đó mang lại
- ✓ Trình độ học vấn
- ✓ Cấp bậc, chức sắc trong tôn giáo, dòng họ, làng bản...
- ✓ Những đặc điểm về sinh lý, giới tính

NGUỒN GỐC VÀ CÁC YẾU TỐ TẠO THÀNH VỊ THẾ XÃ HỘI

CÁC YẾU TỐ TẠO THÀNH VỊ THẾ XÃ HỘI

Ở Mỹ người ta cho rằng có bốn yếu tố cấu thành nên vị thế xã hội của cá nhân, bao gồm:

- ✓ Thu nhập
- ✓ Uy thế nghề nghiệp
- ✓ Trình độ học vấn
- ✓ Chủng tộc

CÁC LOẠI VỊ THẾ XÃ HỘI

Trong việc phân loại vị thế xã hội tùy thuộc vào lát cắt mà người ta có thể phân chia khác nhau, sau đây là cách phân chia theo một vài lát cắt cơ bản:

1

Căn cứ vào tình trạng tự nhiên và xã hội

Vị thế có sẵn

Vị thế giành được

CÁC LOẠI VỊ THẾ XÃ HỘI

Trong việc phân loại vị thế xã hội tùy thuộc vào lát cắt mà người ta có thể phân chia khác nhau, sau đây là cách phân chia theo một vài lát cắt cơ bản:

2

Căn cứ vào vai trò và tầm ảnh hưởng của từng vị thế

Vị thế then chốt

Vị thế không then chốt

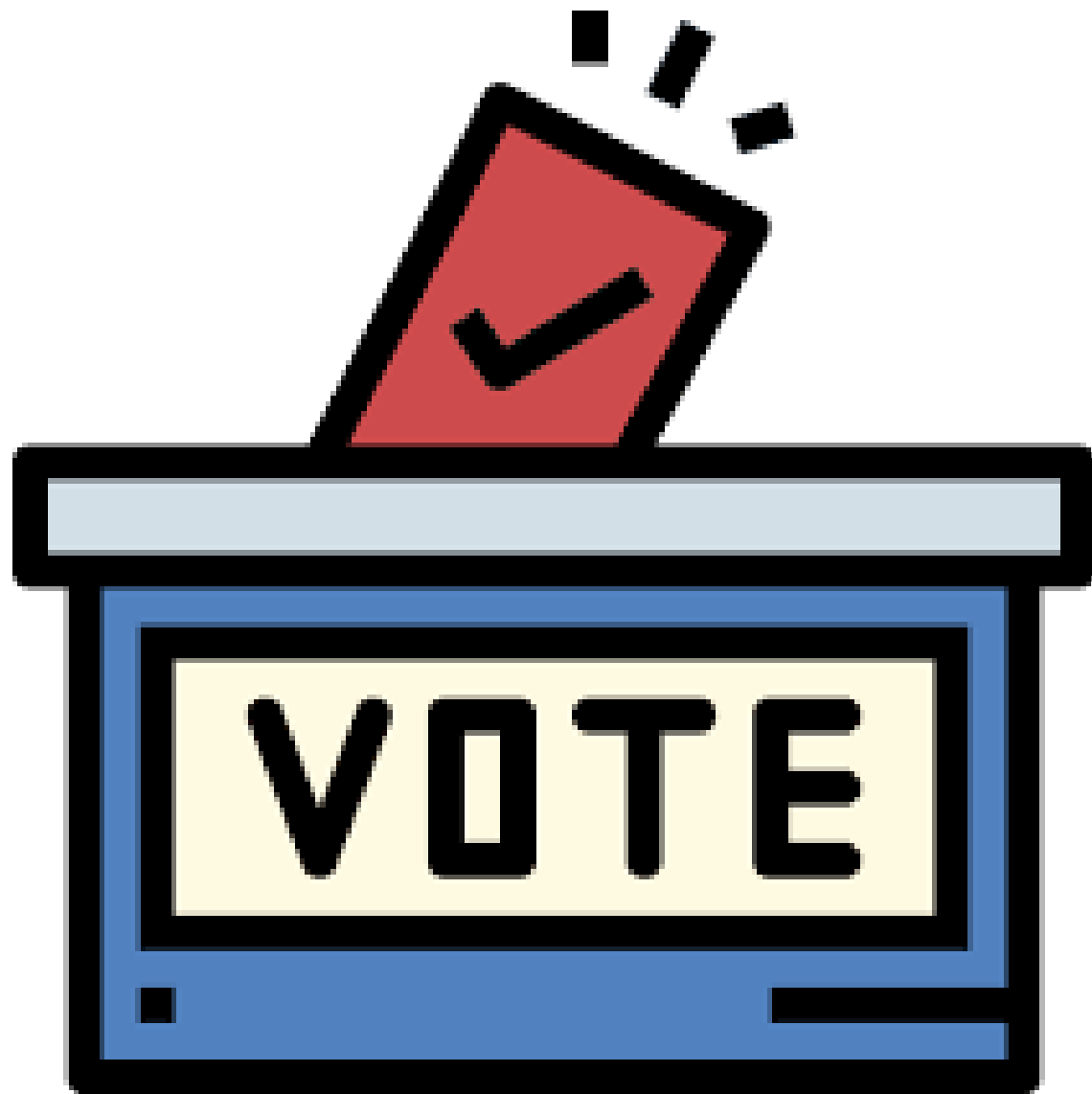
CƠ CHẾ SẮP ĐẶT VỊ THẾ XÃ HỘI

Cơ chế tiến cử:

Một cá nhân được một cá nhân hay tổ chức đề bạt với cấp trên bổ nhiệm vào một vị thế xã hội nào đó.

CƠ CHẾ SẮP ĐẶT VỊ THẾ XÃ HỘI

Cơ chế bầu cử:

Cộng đồng lựa chọn một cá nhân hoặc một nhóm người lãnh đạo cộng đồng bằng các hình thức bỏ phiếu lựa chọn.

CƠ CHẾ SẮP ĐẶT VỊ THẾ XÃ HỘI

Cơ chế thi cử:

Người được bổ nhiệm vào vị thế xã hội phải trải qua một kỳ thi giám định khả năng làm việc hoặc qua một hội đồng giám định khả năng làm việc.

BÀI 2: VỊ THẾ XÃ HỘI

TÓM LẠI

Trình bày và phân tích được khái niệm cũng như các yếu tố ảnh hưởng/xác lập vị thế xã hội

Trình bày và phân tích các đặc điểm cần lưu ý khi nghiên cứu về vị thế xã hội.

BÀI 2: VỊ THẾ XÃ HỘI

CÂU HỎI TỰ LUẬN NGẮN

BÀI 2: VỊ THẾ XÃ HỘI

CÂU HỎI TỰ LUẬN NGẮN

CÂU HỎI

Nêu các đặc điểm cần lưu ý khi nghiên cứu về vị thế xã hội?

TÀI LIỆU HỌC TẬP VÀ THAM KHẢO

- ❖ **File slide bài giảng PDF**
- ❖ **File hệ thống ngân hàng câu hỏi, đề tài tiểu luận file pdf**
- ❖ **Giáo trình: Nhập môn xã hội học**
- ❖ **Đề cương chi tiết file pdf**
- ❖ **Video bài giảng**

**CHÚC CÁC BẠN CÓ MỘT KHÓA HỌC THÚ VỊ VÀ HỌC HỎI
ĐƯỢC NHIỀU KIẾN THỨC BỔ ÍCH, HẸN GẶP LẠI CÁC BẠN
TRONG BÀI HỌC TIẾP THEO**